

Az érdi kis háznak mesekertje van. Apró kosarakban, ládákban, cserepekben szín-, illat-, szírom- és levélzuhatag ömlik a földre. Presser Gábor dalai kúsznak ki a szabadba, de a mély, rekedtes hang egyszercsak édes gyerkdünnyögéssel ölelkezik.

Jónás Judit és az olthatatlan tűz

Benn a hallban Olivér, egy három és fél éves legény, hajszálpontos szöveggel és ritmusban duettet énekel Presserrel. Aztán megérkezik az iskolából Valentin,

a nagyobb testvér, és leül a számítógép elé. A ház úrnője, a szép roma színésznő, Jónás Judit kimosolyogna ebből az idillből, ahogy nagyon is valóságos fiaira néz, ám a máskor lenyűgöző temperamentumú színésznő sötét szemét még sötétebbre árnyalja a szomorúság: nagy boldogságok és nagy fájdalmak partjai között hanykolódik az élete.

Három a kislány

– Nagy felháborodást keltett – meséli –, amikor annak idején az érdi általános iskolában vásárokozó cigány szülők gyermekeként éppen az igazgató lányának lettem a legjobb barátjánője. Mindent megpróbáltak, hogy szétválasszanak bennünket. Hasztalan. Az egyik irigy osztálytárs egyszer dühödten nekem támadt: „Belőled úgysem lesz soha semmi, én pedig színésznő leszek!”. Nem tudom, mi szállt meg akkor, de

mélységes nyugalmat éreztem, és csendesen azt feleltem neki: nem te leszel színésznő, hanem én.

Ez a vágy meghatározta Jónás Judit további életét. De hiába volt majdnem tiszta kitűnő tanuló, még a középiskolába is nehezen jutott be, mert – mint később megtudta –, az osztályfőnöke jellemzése alapján elsőre mindenütt visszariadtak.

„Nehéz természetű, bomlasztó a közösségben...” Aztán mégiscsak fölvettek, és büszkéek is voltak rá, mert négy év alatt több országos vers- és prózamondó verseny megnyerésével, ifjúsági rádióriportokkal dicsőséget szerzett az iskolának.

Sirató - éppen időben

– Amikor 1983-ban, 19 évesen a Ki mit tud? döntőjén a színpalak mögött a fellépésemre várakoztam, csordultig telt a lelkem, éreztem, az egész ország közönségének meg kell ismernie mindazt, ami bennem forr. A műsor készítői jóindulattal figyelmeztettek, végem van, ha valóban József Attila Kései siratóját mondom, ahogy elterveztem. Hiszen a zsűriben ott ül Major Tamás és Szinetár Miklós, ez pedig nem fiatal lánynak való vers, és Latinovits Zoltán után óriási pökhendiség egy lánynak ezt a

szájjára venni. Mindennem remegett, végül természetesen a Kései siratót szavaltam...

Még ma is sokan megismerik az utcán Jónás Juditot, az egykori Ki mit tud?-győztest. Emlekeznek megrendítő előadására, és a szavalatát követő mély csöndre.

– Az idő tájt felvételiztem a színművészetire. A harmadik fordulóban ugyanazokkal a művészekkel találkoztam, mint a Ki mit tud? zsűrijében. Felvettek.

Kubában, a Ki Mit Tud? jutalomutazásán

Gyere Josephine – Pécsi nemzeti Színház

Tennessee Williams: Tetovált rózsza

Olthatatlan tűz hajtja

Nem szabad megfutamodni

Ezzel újabb keserves időszak kezdődött. Főiskolai osztálytársai hosszú időn át kiközösítették. Önbizalma a mélypontra zuhant, úgy érezte, egy csöpp tehetsége sincs, és úgyis ki fogják rúgni nemsokára. Marton László, az osztályfőnöke nem avatkozott közbe, azt akarta, ne futamodjon meg, tanulja meg megvédeni magát. Az egyre jobban sikerült főiskolai alakítások segítettek... A drága tanárnő, az azóta elhunyt Versényi Ida figyelmeztette:

„Neked mindig hatszorosan kell bizonyítanod majd.”
És Judit bizonyított.

A vígszínházbeli gyakorlaton is, majd Pécsen, ahová szerződött. Énekelt, táncolt, sírt és komédiázott a Mirandolinában, Mrozek Tangójában, vagy Kornis Mihály Halleluja című darabjában.

Játszott Shakespeare-t, Turgenyevet, Ken Keseyt, és elbűvölte a közönséget a Josephine Bakerről szóló darab címszerepében is. Aki pedig el látogatott Judit saját estjeire, hallotta tőle Lorca Cigányrománcait vagy Weöres Sándor Psychéjét –, megérezte, milyen olthatatlan tűz ég ebben a szilaj szépségű színésznőben.

És elindultak szerencsét próbálni

Addig minden rendben is volt, amíg Jónás Judit teljesítette, amit vártak tőle. Hogy tehetséges, beleadj a vérét is, méltá-

nyolta a szakma, és elsőként az országban 1992-ben a legjobb vidéki színésznőnek járó Domján Edit-díjjal tüntette ki. Megbocsátották neki, hogy nem használta ki egzotikus szép külsejét az előmeneteléhez, mert szinte mindegyik rendezője nőként is meg akarta hódítani.

Ő „csak” nagyon jól játszott, boldogan élt párjával, Werner József díszlettervezővel, és megszületett az első fiuk. Ám

Édesapja és a fiai

Neked mindig hatszorosan kell bizonyítanod majd – mondták. És Judit bizonyított. Játszott Shakespeare-t, Turgenyevet, Ken Keseyt.

Jónás Juditnak önálló színházcsinálói gondolatai támadtak. – 1993-ban Józseffel együtt ott hagytuk pécsi állásunkat, és elköltöztünk Érdre, abban a reményben, hogy megnyitjuk itt saját színházunkat, a Czinka Panna Cigányszínházat. Gyönyörűen kialakítottuk a termet a szüleim házában alsó részében. Sokan támogatták a kezdeményezésünket, neves művészek ígérték, hogy bemutatják itt produkcióikat. De a polgármesteri engedély késett. Először csak egyszerű kifogásokat kaptunk, később minden apró részletbe belekötöttek, végül

kiderült, nem akarnak cigányszínházat. Befalaztattuk a termet, mindent visszacsináltattunk... Azóta Jónás Judit diplomás színésznő a Duende színházi magánvállalkozás keretében, művelődési házakban, fesztiválokban mutatja be gyönyörű Szécsi Magda-estjét, erdélyi balladaösszeállítását, Weöres Sándor Psychéjét és a Josephine Baker-darabot. A Roma Rádió kísérleti adásában négy műsora van. Ezenkívül neveli gyermekeit, és kozmetikumokkal kereskedik, mert meg is kell élni valamiből.

SZÉKELY ANNA